

Tallinna Pedagoogiline Seminar

Katrin Soima

NABALA KOOL 1840-1968

KURSUSETÖÖ

juhendaja: Viive Kark.

Tallinn 1996

Sisukord.

Sissejuhatus	lk 3
1. Kooli asutamine ja ajalooline aeng 1870-1940	lk 5
1.1 Kooli asutamine ja ajalooline aeng 1870-1918	lk 15
1.2. Kooli ajalooline aeng 1918-1940	lk 11
2. Õpetajaskond.	lk 16
3. Õpilaskond	lk 21
4. Ilme Põdsoare mäestused 1945-1952, 1957-1968.	lk 25
5. Väri Käärvi mäestused 1950-1957, 1963-1964	lk 32
6. Tiia Viljane mäestused 1947-1953.	lk 36
7. Lõppõna	lk 40

Lisad:

1. Nabala kooli õpetajate nimekiri	lk 41
2. Nabala algkooli haiged saanud ja kait väljunud järele kodumaa aastast 1935.	lk 43
3. Pildid Nabala koolimajast	
4. Suur Nabala ümbruses olevatest kolhoosidest.	
5. Kaart Nabala ümbruskonna küladest.	
6. Kasutatud allikad ja kirjandus.	

Sisjuhatus

Käesoleva töö teema „Nabala kool 1870-1968“ on autori poolt valitud üsmärgiga tutvuda selle püüdnud haarduse saamise võimalustega alates ulmiste sajandi lõpust.

Kuigi pakub maakoostide rajamine ja nende töötamise tingimused. Enne 1870 aastat oli koolivõrk Põhja-Eestis hõre. 1870-ndatel arutati väga paljud maakoostid, Nabala kool oli üks nendest.

Samuti on Nabala kooli ajalugu vähe uuritud. Seda teemat on ka võimalik põhjalikumalt uurida. Nabala kooli muosinat on kirjutatud ainult mitme aja kohta. See annab Nabala kooli muosinate direktori Louide laidna abiuasa Hugo laidna näin.

Autori arvatades olid Tallinna linna-arküüri makjalid. Makjalid on ka raskendatud, puuduvad andmed kooli aretamisest auni 1921 aastani. Selle puudodi arküüri hävit, kui 1905 aastal Nabala vald ütrikes Kurna vallaga¹⁾ Vel puuduvad andmed 1931-1934 ja 1937-1939 aastate kohta.

¹⁾ TLA, f. 884, n. 4, s. 988, l. 298.

Kiitandusest kasutas autor yulius Põldmäe raamatut „Yüü kikeluond * mineviku ja tänapäev“²⁾ Raamatus on üks peatükk, mis räägib kaudusest Yüü kikeluonna valdades.

Ülevaate üldisest kauduse olukorrast 1870-1911 sai autor L. Andusest raamatust „Eesti kooli vanem ajalugu.“³⁾

Kuna I Maailmasõja ajal olid väga rasked, siis selle aja kohta autoril andmed^{puuduvad} 1945-1968 aastad on autor idasi andnud künagiste õpilaste ja õpetajate Ilme Põldsaare, Tiina Viljane ja Üleri Kienuri mälestuste kaudu. Selle perioodi kooli arengu andmed on ka kooli kroomikas, mida autor püüab täiendada.

2) Y. Põldmäe, „Yüü kikeluond * mineviku ja tänapäev“. Tallinn 1991

3) L. Andus „Eesti kooli vanem ajalugu“. Tallinn 1985.

1. Kooli asutamine ja ajalooline areng 1840-1940

1.1. Kooli asutamine ja ajalooline areng 1870-1918

Kuigi 1816. a. Eestimaa Talurahvasaadus nõudis mõisakogukonnalt iga 1000 hinge kohta kooli asutamist ja selle ülalpidamist, jäi koolivõrk Põhja-Eesti endiselt nõudeks. Laste õpitamisel jäi peamine rõhko kodule. Vanemate abistamiseks ruti nim n.n. rändõpetajate töökohtades, milleks 1822 a. kehtestati „Eeskiri rändõpetajate kohta“. Rändõpetaja pidi maadi- ja juupäeva vahel oma piirkonnas mõnel korral läbi käima ning märkama lapsi ja vanuaid lugema õppimist. Oma tegevusest pidi rändõpetaja aru andma kind rändalas pastork, kes andis nia juhendeid edasiseks tööks. Pastor andis pühapäevil rantsis teada rändõpetaja loetamispäevad. Nabala vallas oli rändõpetajaks trupu talu peremees¹⁾

1) y. Põlmaie. yuri kikkond * minua ja tänapäev. Tallinn, 1991, lk 24.

1870 - ndate alguses hakkas ka tsaarivõim-
tundma võrremini kuvi talurahva haridus-
elu vastu, aga juba almisel kümneaastil
hakkasid ka usti talupojad ise, algul
nutt oma kodud esindajate kaudu,
rahvaasooli asjus kaasa läänima.

1860 kehtestati kooliõukustes kooli-
lastele. Kehtis kaasa ka laiaulatusline
koolide asutamine²⁾

Nabala kooli asutamiseaanti arhivis
säilinud ei ole. 1921 aastal saatis Nabala
kooli haridusosakonnale kooli asutamise
andmed. Seal on märgitud, et kooli
asutamisaeg on aasta 1870. Keda nimmi-
tavaliselt on 1870/71 ja 1871/72 õppeaastate
päevaraamatutest leiduvad andmed³⁾
Sünnukal teen ära viia päevaraamatutest:
„Nabala Vallakool si aastal 1870 alus-
tanud, algas omatööd, si aümneenda-
mat suureneb iga päeval. Seltsamal
aastal - Mis on õppimise kohta öelda
on see, et lapsed ühtesumma üsna
heade on õppinud ja ne omajagu edasi
jõudnud on. - Ettevaatavalt

2) Y. Põldmäe. Jüri ühelaad + mureid ja
tänapäev. Tln, 1991, lk 25

3) TLA, f 884, n 4, s 988, l 279

koolisaäimine on väga riietust, sest väga palju päevi on saadud äraarisaated ja enamast üsna kohtuse pärast⁴⁾

1971/72 õppeaasta kohta on teada, et koolis õppis 59 last: 41 poeglast ja 18 tütarlast.⁵⁾ Kõik arvu järgi võib teha järelduse, et uus kool oli väga elujõuline.

Kooli asutamisaastat annitakse ^{kohtalikest} aastal 1921 üks varematest elamineest jaan Metsa.

Kõik kooli uueks, mille uijutamist alustati aastal 1915 on märgitud 1870. a kooli asutamisaajaks.

Kool töötas Nabala Vallakooli nime all, oma majas, mis ehitati ja õnnistati sisse aastal 1870. Kohalik tollaigke mõisnik V. Mõnili andis koolimaja ehitamiseks jaoks metsamaterjali, ehitamine toimus valla arvel⁶⁾ Maja õnnistati sisse augustis 1870, keda tegi uijutaja dether⁷⁾ sisseõnnistamisest võtsid osa ka paljud kohalikest elanikest.

Koolis pidid kõima arvu 7-15 aastased lapsed, 3 aastat. Õppeaasta kestis 15 nädalat, kuni 15 aprillini. Need õpilased,

4) TLA, f. 884, n. 4, s. 988, l. 279

5) TLA, samas, l. 280

6) TLA, samas, l. 278

7) TLA, samas, l. 278

kes tihiti puudusid või mõnel muul põhjusel maha jäid, pidid koolis käima veel ühe talve⁸⁾

1870-ndate aastate suudel hakkas ühtlustuma ka koolide õppetöö, samuti aogu kooliaonaldus. 1874, 1875 ja 1878 aasta koolikadungaga kehtestati aogu Eesti alal talvakoolide ühtne õppeplaan ja programm⁹⁾ ühuõpetuse, emakeele, uhuendamise ja laulmise kõval muutus kohustuslikkus õppeainum geograafia, soovitavaus ajaluge ning vene keel, võimlemine poistele ja käsitöö tüdrukutele.

Koolikohustuse süvenemise toi aarasa ka õpilaste kadumiste hindamise vajaduse. Etialgu jooksva hindamine puudus, tunnistused anti ainult arvadelt.

1880 aastate esimene pool aumi ütermine- aumi haigusministeriumi alluvusse ei loonud kooliellu enam otustavaid muutusi, vaid näevuolas ainult varem siinained vagunid.

1887 a. kehtestati uus kooliaonaldus, mille järgi ei määratud kooliame enam ühtlakuone koolikomisjon, vaid kuratori

8) L. Andusen. Eesti kooli varem ajalagu
Tallinn, 1985, lk. 126

9) L. Andusen. Eesti... , lk 126

poolt väljasaadetud uskijad.¹⁰⁾
 Tulekpane pöörati uskijutus ja vene keele
 õpetamiseks. Teatati, et vene keel tuleb valla-
 koolides õppemaks võtta uude aasta
 pärast. Selk aja jooksul pidid koolmeis-
 tid vajalikud teadmised omandama
 ja igas koolis 6 tundi nädalas vene
 keelt õpetama.

1891 aasta sügisel järgusid uued
 ümberaonaldused, mille tulemusena piirun-
 dati õppeaastat ja suurendati kooli-
 tundide arvu nädalas. Uue õppeplaani
 alusel pidi koolitöö kestma 15 oktoobrist
 kuni 15. aprillini ja nädalas pidi olema
 30-33 tundi.¹¹⁾ Koolides saadeti up vene-
 keelne õpikud. Eestikeelsetest õpikuteist
 jäid näiteks uaknisuus, piiblikood,
 laulu ja C.R. Jakobsoni „kooli lugemise
 raamat“

1905 aastal oli revolutsioonist vapu-
 tatud tsaarivõim summitud tegema
 mitmeid jätkandmisi. Rahvas nõudis
 emakeelset õpetust ja koolide allumist
 valdadele.¹²⁾

10) L. Andrusen. Eesti... , lk 153

11) L. Andrusen. Eesti... , lk 153

12) L. Andrusen. Eesti... , lk 155

1906 aasta sügisel ilmusid Riia õppe-
ringkonna kii, mis lubas algkoolides
uuel esimesel aastal õpetust anda ema-
keeles.

Uus õppetöö võrd jõustus 1907. aasta
sügisel, vene keelt tuli õpetada siit alates
10 tundi nädalas. Tunniplaan jäi praegu
samas: hommikuti esimene tund veneõpetus,
seejärel eesti või vene keel, siis arhitektuur
ja geograafia. Päev lõpetas laulmise või
turniiride (tütarlastel käsitöö) tundidega.

Nabala keeli kohta sel perioodil
andmed puuduvad. Ke keelisi mäles-
tusi pole enam alla aja kohta võima-
lik koguda. Kuid uue tegevuse oli
täiustatud valla-keeliga, mille tööd regulaar-
selt üldised kadunud, siis võib eeldada,
et ne Nabala keel oma töö teistest
oluliselt ei erinevad.

1.2. Kooli ajalooline auge 1918-1940.

Riigilain iseseisvus mõjus soodsalt Eesti riikide-
du taastamiseks ja arengule. 1920 a. võeti
vastu avalikuude alguolude seadus¹⁾, mille
põhimõtteks oli ühtsusepõh.

Algkoolid olid emakoolid ja uigile laste, kinnidest koolidest oli ka ühesugune kinniplaan. Õpiti järgmisi aineid: emakool, usuõpetus, kodu- lugu, aritmeetika, geograafiat, loodusõpetust, tehis- hooldu, maarakadust, ajalugu ja koduminuõpe- tust, rahke võõrusest, joonistamist, tööõpetust, laulmist ja võimlemist.

Avalinnude alguoolide radus kannas uigri
oolides kehtima alates 1920/21 õppeaastast.

1920/21 õppeaastal töötas Nabala kool endi-
selt vanas majas, mis oli juba ammu üritaus
jäänud, kuid veel ei olnud lootust ne uue
maja ehitamiseks, sest tolle ei saanud võtta
Nabala valla lapsed ülemõppekooli tööle koolis
käia. Majas oli ainult üks klassiruum ja
õpetaja eluruumid. 2)

1921/22 õppeaastal töötas need ühe õpetaja ja kolme jaoksõnnaga. Esimese jaoksõnnaga olid need, kes olid uuelis uueinud

1) Avalikuude algoolide radus, Tallinn 1920

2) TLH, f 884, n 4, s. 187, l. 7.

ainult ühe talve, teise jao laprad olid uoolis
käinud juba uues talve ja uolmanda jao
laprad uolm talve. Kõiu nad õppisid ühes
uuumis. Sel ajal, kui õpetaja ühe jao lastega
mingit muulist tööd tegi, tegid teised kas
kujalinnu tööd või lugesid. 3)

1922.a. kevadel avanes uoolil võimalus
kolida uude majja. Nabala vald sai 1. mail
1922 endale Nabala mõisa hānastemaja, uuhu
okustatigi uooli üle vāa. Kolima veel sūrai ei
hānakud, sest enne pidi uool maakonna uooli-
valitusele saatma Nabala mõisa pūhiplaani, et
nad saaksid kõiu klassid ja õpetaja eluuumid
āra mēārata. Ilma klleta ei lohtunud uol uooli
uude majja vāa. Nii lūnuuski hānastemajja
kolimine nūgiks 4)

9. oktoobri 1922 okusga lāns Nabala Vallauool
IV klassilikes alguoolis ja uolis tēieliselt
uude majja 5)

Koone omistadi uūgilt aastal 1925 150000
mārga uol 6)

Mōisahooneid ei jõutud enne uooli sisse-
kolimist tēieliselt umortida. Nāitus olid kaal
ainult üheuordked aumad. ja uūgi klassi
iga pāev uōhti, oli kaal iuuagi vāga uolm.

3) TLA, f. 884, n. 4, s. 118, l. 118

4) TLA, f. 884 n. 4, s. 187, l. 7

5) TLA, f. samas, l. 38

6) TLA samas, s. 419, l. 2

ja aga muutusi polnud piisavalt.
 Kõlm klassituba harras tegama ke õppetööd,
 sest paljud õpilased ja ka õpetaja olid
 tihti haiged. Seda oli 1922/23 õppeaasta
 töö täieliselt hävitatud. Kool palus ke vallalt
 abi, et annad saaksid ära parandatud,
 kuid vallal ei olnud õigus mõnes umounti
 teha, kuna mõis muutus üigile. Vald sai
 mõisa üle õigused 5. mail 1923 j. siis
 alustati ke umounditöödega *)

Teinekord püüdnud, mis uus koolimajas õppe-
 tööd taastada, oli laste mänguplatsi püüdu-
 mine. Talvel võisid lapsed üll koolimajast
 umal okval heinamaal mängida, aga sügise
 ja kevadil seda ei lubatud, kuna see maa
 ei muutunud õpetajale. Koolitoet amur mängu-
 plats oli väga väike, umbes 3-4 m. laiune.

Kooli planeerimisel kavatsiti rajada koolitoete
 plats koos kaevuga, aga õnnetuks planeeri-
 ti koolimaja ümne koos kaevuga endise
 mõisaavalitseja kasutuses oleva asuimikutale
 kütge *)

Koolimajas oli kaas klassiümme ja
 üms magamiümme. Ühes klassiümmeis
 asusid I ja II klass, teises III ja IV klass.
 Magamistuba mahutas 10 last koolil

*) TLA, f. 884, n. 4, s. 246, l. 4

*) TLA, f. 884, n. 4, s. ³⁶²246, l. 4.

puudunud näitöö ja võimlemisulane ning õpetajate kuba⁹⁾. Puudus ka tööru, kus õpilased oleksid saanud endale tööriistade valmistada. Kooli poolt ei saanud õpilased mitte üldagi pärras tööriistade. Nendele õpilastele, kes elasid inkarnaadis, anti igal õhtul tööriistad. Ka puudus koolil kõige elementaarsem inventaar, nagu paberinaamid, ap-
tun, pehmisvahendid, lambid. Igas uunmis oli ainult üks pürooliumlamp. Probleem oli ka pinnidega. Need olid juba vanad ja üheistmelised, olus olnud vaja uusi üheistmelisi¹⁰⁾

1924. a. taheti koolis kha kapitalismont, kuid kllens ei jätunud rabe. Parandati ainult mõned riad, Näitaks paigutati kooli tupile näripuu ja värviti üle uue uunmid.¹¹⁾

1927 a. otsustas kooli kool- ja pedagoogika-
nõukogu, et Nabala algkool võiks avada ka
viienda klassi. Keda uunimust paluti au-
tada. maakonna koolivalitsuses.¹²⁾

Alates 20. maist 1928 läkski Nabala alg-
kool II klassiliseks ja alates 20 maist
1929 VI klassiliseks¹³⁾

9) TLA, 195 n. 1, s. 221, l. 44

10) TLA, samas, l. 20

11) TLA, samas, l. 5

12) TLA, samas, s. 248, l. 43p

13) TLA, samas, s. 262, l. 2.

1930 a. jäi ii alan õpilaste puudusel avamata, kuid see alan loodeti järgmisel aastal uuesti avada¹⁴⁾ Aga kuni 1931-34 aastate kohta arhiivis andmed puuduvad, siis ei tea, kas seda ka tehti, aga 1935 a. oli uuel jälle ii alaniline¹⁵⁾

1935 a. otsustas Nabala Vallavõige anda uue koolimaja ehitamiseks. Haajumaa koolivalitus aga leidis, et vana maja on veel suhteliselt kõlblik õppetöös ja uude ehitistööd lubamiseks nõusoleku andmisest¹⁶⁾

1936. a. alustas vald süüsi koolimaja ehitustööd ja 16. novembril 1936. a. konstateeris vallavõige, et Nabala kooli vundament on valmis.

1938 a. mais pakuti välja vähempakkumisel koolimaja ehitustööd ja töödega us alustati. Koolimaja valmimise kohta arhiivis andmed puuduvad.¹⁷⁾ Kokaliku elaniku Villem Nigla mälestuste järgi sai koolimaja valmis 1938 a ja uus maja alustas tööd 1939/40 õppeaastal¹⁸⁾

14) TLA, f. 95, n. 1, s. 289, l. 15

15) TLA, samas, s. 309, l. 10

16) Y. Põldmäe. Yüü... TM 1991, lk 46

17) Y. Põldmäe. Yüü... TM 1991, lk 46

18) V. Nigla keelise mälestuste järgi

2. Õpetajaskond.

1920 a. välja antud „Avalikuude algkoolide reedus“ järgi võis õpetajaks valida inimene, kes on lõpetanud õpetajate seminari kursuse ja on omandanud õpetaja kutseõiguse¹⁾

Õpetajad vahetuvad Nabala koolis väga tihti, peaaegu iga aasta valiti uus nais-õpetaja. Põhjuseks oli see, et noored õpetajad ei tahtnud töötada maakoolides.

Kee elamistingimused ei olnud õpetajatel head. Nad elasid koolimajas esimesel korrusel, ühte korruse pääs ainult läbi kahe klassi ruumi. Õpetajad palusid endale uute uusi korruseid teisel korrusel, mis olid kütatamiseks kasutatavad, kuid keda neile ei antud.

Õpetajatel polnud ne mingit loomapidamise võimalust. Maad neil oli, aga laud puudus. Nii andsid õpetajad oma maa kas andide või pidasid loomi lähemate talude laudades.

Üüsi maksid õpetajad vattale, kune ja kooli hoone kulus vattale haldusele.

1) Avalikuude algkoolide reedus Tln 1920, lk 16

Üür ei tõhtunud olla rohkem kui 10% palgast. Sellest võttes, mille pääses ainult läbi klassiuuemide, oli üür väiksem. Õpetaja keskmine palu oli aastatel 1928-1938 90 kr. kuus ja koolijuhatajal 130 kr. kuus²⁾

Nabala Vallakooli esimeseks õpetajaks oli Johannes Ruutopõld³⁾

1907a. toimus õpetaja vahetamine. Uueks õpetajaks sai yaan Vain⁴⁾

1921/22 õppeaastal oli õpetajaks Johannes Kütt. Ta töötas üksi kolme jaotsooniga ja lisaks õpetajametile pidi ta up koolikarutäi kokkusest täitma. Hädasti olid vaps olmed up kiist õpetajat, ueda aga ei saadud kote võtta eluueumide puudumise tõttu⁵⁾

10. juunil. 1922. a. palus J. Kütt end vihketeeriks pärast kooliõpetaja ametist vabastada⁶⁾
30. juunil 1922. a. andis ta kooli varanduse ja autid üle koolikoolkogu poolt valitud inimele J. Veltsele⁷⁾

1922. a. algisel kolis kool uude majja, kuga pidi J. Kütt ära andma up kma

2) TLA, f. 884, n. 4, s. 289, l. 20

3) Põhikooli Kaitse rajooni ajaloo ajaloost p. 100 dusest.
Tln. 1974

4) samas

5) TLA, f. 884, n. 4, s. 288, l. 178.

6) TLA, samas, s. 246, l. 22

7) TLA, samas, s. 246, l. 23.

uäs oleva kooli muendi, mille suurus oli 22 tüme. See anti sellelegi kodanik Villole⁸⁾

1922/23 õppeaastal pidi kool alustama tööd uue õpetajaga, sest uus majas oli liiuvime na tüürle õpetajale.

Uuele õpetajakohtadele kandideeris 5 inimest. Valimised viidi läbi valla kogus hääletamisel. Uueks õpetajaks said Jaan Keldernknupp ja Hm Jmme Rumessa. Koolijuhatajaks valiti ühel häälel J. Keldernknupp⁹⁾. Hiljem selgus, et mää Rumesseni puudus õpetaja kutseõigus ja kuna valimistel oli ka kutseõigusega kandidaate, ei saadud teda õpetaja kohale registreerida.¹⁰⁾

Puuduva õpetaja valimised viidi läbi 5. augustil 1922. a. kaheksiaastas vanas. Valimised võitis dind Tamman. Selgus, et uelamal polnud õpetajakutset, aga kuna 1922/23 õppeaasta pidi algama 18. septemb-
il ja uue valimisi oli juba hilja korraldada, otsustati L. Tamman jätta kooli õppeaasta lõpuni, õpetaja kohalt täitjaas.¹¹⁾ Kevadel lahkus õpetaja Tamman koolist omal soovil.¹²⁾

8) TLA, f. 884, n. 4, s. 187, l. 13.

9) TLA, f. 884, n. 4, s. 187, l. 23.

10) TLA, samas, l. 24.

11) TLA, samas, s. 187, l. 29.

12) TLA, samas, s. 246, l. 8.

14. augustil 1923.a. konaldati uued valimised. Väija oli pandud 4 nandi-daati. Hookeogue leidis, et uue nandi-daadid võtavad õpetajaks ja viidi läbi salajane hääletus. kõige rohkem hääli (10) sai Yummy dikental. Ta oli Tarhe üli-kooli üliõpilane, aga kuna tal üliakoolis koht puudus, kandideeris ta Nabala koolis õpetaja kohale 6. septembril 1923.a. kututi ta üliakooli tagasi¹³⁾ Suga tuli läbi viia uued valimised.

Uued valimised toimusid 28. septembril 1923.a. Kuna sinna oli ainult ~~üks~~^{üks} nandi-daati, Irma Rumusa, sai tema ko õpetajaks. Irma Rumusa töötas Nabala koolis ainult ühe aasta. Kevadel ta lahkus, põhjendades seda õpingute jätkamisega!¹⁴⁾

1924/25 õppeaastaks toimusid uued naisõpetaja valimised. Õpetajaks sai Elfuide Menno¹⁵⁾

1925. a. nooris koolijuhataja Kludern-knupp, et teda viidaks üle Nehatu kooli-juhatajaks ja valne koolijuhataja Kinnich Käet toodaks Nabalasse. Sellen asjus oli

13) TLA, f. 884, n. 4, s. 246, l. 14

14) TLA, samas, l. 27.

15) TLA, samas, s. 304, l. 22

tal juba enne Kärdiga kokku lepitud.

Selle vaketuse põhjusks oli õpetaja Keldernunupa ja valla-kogue kravaks muutunud vahukord. Nimelt soovis J. Keldernunupp endale laula, milleks sobis hästi endiste mõise magasiniait, kuid vald seda talle ei andnud.

13. augustil 1925.a. andis Keldernunupp kooli varanduse ja autid ühe H. Kärdile¹⁶⁾

1929.a. läks kool vi klassiliseks ja rege oli koolil vaja volmandat õpetajat. Seda kuulutati „Päevalehes“, mille peale tuli 14 soovivavalda¹⁷⁾. Valimised võitis Elfuide Miit¹⁸⁾ Ta sai koolis tööda ainult ühe aasta, sest kui 1930.a. jäi vi klass avamata, pidi ta koolist lahkuma¹⁹⁾

Vahetpeal oli vaketunud ka koolijuhataja, millel se täpselt toime ei teinud. 1935/36 õppeaastal oli koolijuhatajaks Elvihal²⁰⁾

Sama aastal lahkus koolist ka õpetaja E. Menno, kuna ta ei saanud läbi teiste õpetajakga. Ta määrati jõetähtme alguvõlli õpetajaks. Tema asemek määrati Klaas Steel²¹⁾

16) TLA, f. 884, n. 4, s. 362, l. 33.

17) TLA, f. 95, n. 1, s. 262, l. 2.

18) TLA, samas, l. 9.

19) TLA, samas, s. 289, l. 15

20) TLA, f. 95, n. 1, s. 309, l. 5

21) TLA, f. 95, n. 1, s. 309, l. 11.

3. Õpilaskond.

Nabala koolis käisid lapsed Nabala vallast, kuid käisid ka teistest linnuondadest, näiteks Skurna vallast, sest seal oli Nabala koolimaja lühem maa, kui oma valla koolimaja. Nabala valla soomaala ühtlasi lapsed käisid saama algkoolis.

Esimene andmed Nabala Vallakooli õpilaste kohta on 1871/72 õppeaastast, sel aastal õppis koolis 59 last. See kooli kohta oli see suur arv, mis näitab, et kool oli väga elujõuline. Kuid iga päev võis lapsed koolis ei käinud, usamixelt käis iga õpilane koolis ainult nädalast 100 päevast ainult 60 ¹⁾

1911 aastal õppis koolis 41 õpilast ²⁾

1911-1912 aastate kohta arhiivis andmed puuduvad.

1921/22 õppeaastal õppis koolis 68 last ³⁾

1922/23 aastal õppis koolis 43 õpilast ⁴⁾

1923/24 õppeaastal toimus koolituse muudatus. Nimelt vahastati ajutiselt

1) TLA, f. 884, n. 4, s. 988, l. 280.

2) Peefonaadik... Tln. 1914

3) TLA, f. 884, n. 4, s. 187, l. 2.

4) TLA, samas, s. 246, l. 25

Koolikohustusest need alla 9 aastased lapsed, kelle koolitus oli üle 5 versta. Kooli iminaadi kohtade arv oli püüdnud ja väiksemaks, kaski oli raske iga päev nii pinna kui kaia. Kooli oli Nabala vallas 1923/24 õppeaastal 75 koolikohustustunnist last, nendest vabastati 95)

Tabelis nr. 1 on toodud küdade kaugus-
nd koolist.

TABEL NR. 1

Küla nimi	Kooli kaugus verstades	Küla nimi	Kooli kaugus verstades
Nabala	4,5-5	Kookaalu	8
Arua	6-8	Sõmmela	5
Nõmmküla	4-5	Kuure	5
Siberi	1-2	Sõgela	1-2
Piisoo	4	Metsamägi	4
Mõisa	1-2	Pakna	5-6

1924~~1925~~ - 1930 aastatel õpilaste kohta on küsitud andmed puuduvad.

1930/31 õppeaastal õppis koolis 68 last⁶⁾ Vahipeatsk aastate kohta jälle andmed puuduvad. 1935/36 õppeaastal, kui kooli

5) TLA, f. 884, n. 4, s. 304, l. 17.

6) TLA, f. 25, n. 1, s. 289, l. 2.

oli juba ü alamiline, õppis koolis 110 õpilast.⁷⁾ Nüga on näha, et õpilaste arv koolis püsis aastate lõikes stabiilsena. On veel mõningaid võrdlemisi, mis aga ei ohustanud kooli püsima/jäämise vajadusest.

1920 a. „Avalikuude algkoolide kadum“ järgi pidid koolis käima kõik üle 7 aasta vanused lapsed.⁸⁾

1931 a. välja antud seaduses oli muudatus, mille järgi pidi koolis käima alates 8 eluaastast. Koolis käisid lapsed kuni 16 eluaastani, isegi kui kool jäi lõpetamata. Õpilast, kes ei jõudnud õppimise eadasi, ei jätkud ühtki klassi uueklassi, kui kakskümmet õppeaastat.⁹⁾

Koolist põhjusta puudused pälvade eest pidid lapsevanemad kooli koolikogu kassasse trahvi maksma. Selle trahvi eest muudeti lastele raamatuid ja muud vajalikku.

1926. a. arutati koolis raamatukogu ja kõik kolm olvad raamatud osteti trahvide raha eest.¹⁰⁾

309

7) TLA, f. 95, n. 1, s. 289, l. 9, 10

8) Avalikuude algkoolide kadum Tln 1920, lk 4

9) Avalikuude . . . Tln 1931, lk 13.

10) TLA, f. 95, n. 1, s. 183, l. 67.

Eüti palju oli puudumisi arvadel ja
 niginel. Kuna paljude laste vanemad
 olid kohalikud põllumehed, püüti
 vanemaid lapsi kodust tööd ära
 kasutada. Paljud lapsed ei saanud
 koolis kätä vaesuse tõttu. Neid püüti
 igati aidata. Nii üik, kui na vald
 android igal aastal koolile raha, et
 vaesemad lapsed saaksid endale
 üüduid ja õppevahendeid.

4. Ilme Poldaku mälestused 1sept 1945- 1952 mairi ja 1954-1968

Mina alustasin koolikud Nabala koolis 1945.a. a 1.sept. Koolimaja oli valminud mõned aastad tagasi, niisugis üsna uus maja. Maja oli 2-uoruseline ja puust, suured aknad, avarad klassi-uumid. Õpilaste arv oli ühtlalt väike, nii oli uumi palju. Klassid olid liituklassid - nii algklassid kui ka keskklass. Koolis oli uasutust 4 klassiuumi: töökoda, 2 suurt uoidori, kus toimusid ka võimlemiskunnid, kooli köögis oli õpetaja uokti. Majas oli kaks 2-toalist ja üks 3-toaline uokti ja uodikenija uokti.

Koolis tohtlustamist ei olnud, iga laps võttis uasa uokti, hiljem hakkati sooja tuel tegema. Intenaati ei olnud, mõnel lapsel teki 4-5 km. uugusest jalgsi uokti uäia. Õbimisvõimatus uugematke laste anti.

Puuri meie tuel ei liikunud. Kui õpetajal oli vaja linna saada, -pidi abi otima lastevanemat kulgast, kes kabusega linna taks.

Peale tundide lõppe ühenandi lapsed võtsid panti, et uos uoje minna. Talvel

lume ja künega töid lapsi kooli ka lapse-
vanemad hobustega, ka nende töö oli oma-
vahel jagatud. Mina elasin kooli lähedal
ja märgi need oli aakju, et ei saanud
kiskega koos minna.

Kooli direktoriks oli yuta Randaru
(tõmer), kes õpetas koolis matemaatikat, laul-
mist ja aeg-ajalt inglise keelt. Veel olid minna
isikused õpetajad Naima Vilho (eesti keel, keht. keel),
Johanna Ribi (vene keel, ajalugu, akustikuteooria)
Paula Taitu (eesti keel, koduõpetus, joonistamine)

Vastu tuli muik uus õpetaja Ilse Kildemaa
(laanemeh). Siis sai kool sisse piirirühma. Ta oli
noor, väga hanaaja ja energiline naine. Olid
asjalikud piirirühmad. Hiljem tuli piirirüh-
juhiks Väike Ader.

Ettevõttest oli tegu aiala laulmisel, kooli-
laulul. Kooli juhataja yuta Randaru võtme-
osa laulupäevadest ja ettevõtteolümpiaadi-
dist. Tõit laulupäevadest või linna toimus veo-
autoga, kased pandi tolmuvaitseks ümber
kasti. Hiljem oli juba lühikeseks kooliga
veoauto.

Meie piirkonnas ei olnud elektrit. Kool
alustas tööd sügisel ja kevadel kell 9, talvel

uul 10. Vahukundidel enamasti mängitume laulumänge. Polka- ja valsisammud olid kõigil selged.

Väga armastasime rahvastpalli mängida, kui sai koolist vahel päris hilja koju.

Koolil saali ei olnud, muumad kooliprood (näävipidu, kooli lõpupidu) toimusid Nabala rahvamajas. Rahvamajas näis ka ränduino. Õpilastele näidati filme päeval ja odava pilethinnaga.

Koolil oli us kooliaud. Kooliaias saadati õpilasi töök, spordiväljakut aidati uome-stades.

Et ajal tuli palju uasameid tehes, nt. IV klassis oli juba 6 uasameit ja kui 4.-nda klassi lõpuks.

Karistusest - inna püstiseisimine ja uurgas-iskemine. Kui oli õppimata, tuli samal päeval koolis ära õppida ja õpetajale vastata. Peale tunde jätmine oli päris tavoline.

Kui klassis oli pahandus juhtunud, nt. vargas ja müüdlast koke ei lütkud, siis jäeti teie uks peale tunde. Istusime kui uaua, kui asi selgas sai. Mäetan üsne mitet pinnu istumist - müüdlased saadi nähte.

1954 - 1968.

Esimeses toonohas peak ped. kooli lõpetamist oli Nabala 4-kl. kool. Olin algklasside õpetaja. Alklassid olid liitklassid, vanemad alamid enamasti üsinalassid.

Kuigi lapsi oli alla 100 jäi koolimaja kitsaks. Kõrvalhoovikud uuumid kasutati ära - koudouist sai tähtsündav klassiroom, töötoast tehti klassiroom. Koolis töötas ka internaat - oli uus saar kudemiseks magada. Teisel korrusel olu ulass poolitati vahetiniaga, saadi kaks uuumi.

Kooli uohas oli Emilie Kõrsai, uis ome tööd väga armastas. Igat nädalat uupretas saiauei, piimaid, plaadiuoui. Kõõgis olid tal abias ka lapsed. Kõõõ oli teisel korrusel, uui keli puud ja uisi ouest kilele koonute tassida. Kõõõ tööd keli uasitri kha. kuumim tegemine oli mannavaku kloppimine.

Koolitädiu oli Valli Ewardson. Majas olid ahjud. Puud tuli peak tunde ahjude ette tassida ja hommiuut hästi vara pandi uudemä, uütemuusiid aitarid lahendade ka lapsevanemad. Puutalguetl puud saiti ja lõhuti. Kask abiga luoti uütadesse uuiwame. Talgupäiudad olid lõbasad, lõppesid iuuu

koolitöötas ühislauda taga. Puude vuol
aitas kaasa kolhoos, auti veoautod ja
vahel mõni mees puud laadima.

Klasside põrandad olid immu-
tatud õliga, et ei tolmaas. Põrandaid
ainult pühiti, ei pestud. Atjude uutmise
ja koolimaja korrastamine olid koolitöödi
tööd.

Õpetajad, ullega tööle hakkasin olid -
diutor Yuta Sõmer, Louida Laidna
(usti uel), Arno Uusa (makmaatua), Yohannes
Rehe (vene uel ja ajalugu), Valli Rungi
(uumia, bioloogia), Lillep - algulastid.

Ygal nädal oli kultuurihommik.
Üks klan alamjuhatajaga valmistas selle
ette. Su oli isikguvuskontsert, siin oli laulu,
tantsu, võimlemist jne.

1968. a. veebruaris tuli sõjaväest Nabake
kooli tööle mh. kasvatakse õpetajaks koor ja
hakkaja koormes Harri Uusa. Kehakultuur
sai ülvasti koogu juurde, korastati spordi-
väljak. Õp. Uusa muutus koolile suusaol.
Põisk abiga need tõrvati ja koiti tip-top
korras.

Koolis oli palju õpetajaid, koolkuid vähe.
Õpetajate elutingimused koolimajas jäid väga

viiktsaas, ut. 3-toalises koolis elas 4 õpetajat + muusikalüümed, 2-toalises 2 õpetajat peredega.

Tuli diuntou vahetus - uueks diuntouks tuli Marta Kask (Saarsoo). Tema võttis ette uooliaia. Aias jäid paigale ainult õunapuu ja muured aiatud. Ya varsti oli kooliaed vabarügi parimate hulgas. Töökunde aias tuli teha nii õpilastel kui ka õpetajatel. Olid ilusad kiviktaimlad, roosipuuad, muruplatsid. Marta Saarsoo ettevõtmisel tehti õppevahendite uuemist õpetajalikele tuba, esmauudseks Nabala uooli ajaloos. Klassikundele pandi ette uardinaad, klassipõrandad värviti ka ära. Koodi õpetajatest ja kundi perekonnast kugaansambel, seda juhendas Aino Uska, tantsis õpetajate tantsuühm, juhendaja oli linnast. Lasti tantsuühma juhendas op. deure Laur. Ka laski olid uoolid ja ansamblid. Pioneeritööd tigi op. Evi Tusalu ja ühe aasta ka Vüvi Klüükivi.

Nabala uooli järgmises diuntouis oli louida laidna. Laida oli enne selle uooli üsti uue õpetaja. Peale õppetöö pani ta muurt rõhu isikgevank, ta organiseeris ka uue õpetajad isikgevustööle. Näid

telemusi saavutanid ilma rahvapilli-
orkestrid, nii õpetas kui ka õpetajate
orkestr.

Laidna organiseerimisel kavatsi uuri-
ma kodukooha ajalugu, koguti esmeid
koduloomusega loomiseks. Ruumid (2 tuba)
sai me Nabala rahvamajalt. Mina panin
koduloomusega esmed ja materjalid paika.

5. Üüri Üürairi mälestused 1950-1954
ja 1963-1964.

Oi aegu ammusid...

Õppisin Nabala 4-kl. Koolis 1950-54 aastani
ja töötasin 1963-1964 õppeaastal.

Kooli nimi oli algeul Nabala Kütte-
töökool. Alates 1952. aastast muude-
ti kooli nimi 4-alamlikuks.

Lisaks praegustele õppeainetele olid
tunnistusel ka veel astronoomia, psüh-
hologia, loogika, laskkoid ja pedagoogias,
ladina keel. Awatavasti usunkoolis neid
aineid siis õpetati. Tunnistustele kiigutati
ka õppitundidest puudumised ja hiken-
nised.

Ialansi astus 9 last. Klassijuhatajaks oli
ärsja usunkooli lõpetanud Väime Jõelaid. Ta
oli muldiv, armas noor mees. Alklassid
töötasid liitklassidena, I-II, III-IV noor ühes
klassisuumis. Klassijuhatajatest muuavad veel
Atino Kõuts, Johanna Pehe, Louide Laidne
ja Malle Nasso. Atino Kõuts oli särtsakas,
energilise, kiire liikumistega, valge kättege
noor õpetaja. Johanna Pehe oli vana auku

õpetaja. Natimurelt veidi nagu vanamoeline, siiged juunud tõe pea kuulasse uuenni hammikud. Kandis alati tumedaid püümaid üideid. Oli väga range ja uuriõpetaja. Mine igatahes kartis teda kohutavalt. Ta õpetas vene uult uuni 4.-nda klassi lõpuni. Hallel Masso keli meik alassijuhatajaks ja makmaatise - füüsiõpetajaks. 4. klassis. Ta oli äsja instikeudi lõpetanud. Meil uijunes temaga sõbralik vahenood, ta on uo mie hilisematest uonuutukauustest osa võtnud. Loeida Laidna tõi kooli rahvapillimängu. Ta oli tõeline entusiasst sellel alal. Ta juhendas uul näitemänguringe, laulukoori.

Direktorius oli yuta Randaru (5mer). Alati tõine, range, asjaline, veidi nagu aõrki. Ma pilgasin teda, ei tahtnud ta silme alla sattuda.

Koolitendidest midagi erilist neelde ei tule. Vahetunnid olid lõbusad, siis mängiti alati üingmänge. Osavõtjad olid uohu m tēduud, kuid uo poisid lōid uasa. Kui ilmad lubasid vahetundidel väljas olla, mängiti peamiselt võrkpalli, väiksemad uulli, mādama, pitkest.

Tol ajal toimusid Tallinnas uoolide -

vahelised istigivaruülevaated. Meie koolist esinesid lauluvoosid, laste- ja mudikavoor, rahvapilliorkeste, rahvataatrijad, drama-
maatoid, võimlejad jms. Enne ülevaatek-
minekut oli alati pider karjutamine, mis
toimus nüüdugi õppetundide arvelt, see olime.

Ühukoolilised jõud olid võimal anuvas
rahvamajas. Seal oli uonaliu lava. Esi-
ksime alati muu tööuga. Rahvamajas
toimusid ka valimised. Valimisuastide juures
pidid jõeueud aevalves hütma. Kord
uus sai rahvamajas filme vaadata.

Ränduino sõitis kohak, uimmitati palge
line usuide peale ja filminäitamine oli
valmis. Pop-filmid olid „Tarzan“ ja „Waki-
loo“. Pop-lauljaks oli Georg Ob. Tema foto-
nid levitati koolis, kirjutati üles ja lauldi
Oba laitaked lauk.

Kunuvad veel näu-uõlmad, tuisused,
lumehõõud talveilmad, kui uõiu lapsed ei
saanud kooli tulla. Siis kogusid uõiu, uis
olid kooli teltud üht klassinuumi, uis loeti,
māngiti, joonistati.

Suuri pahandusi või arusaamatusi õpi-
laste ja õpetajate vahel ei māhta. „Nalyt-tempe“
sai 1. aprillil. Kord pandi jüstioke sahtliis

põlema, alubiti uist annalaasrik, valati
vett põrandale jne.

Piookurijuhina oli kumene töö piokuri-
toa pörandu umoutimine. Seinad pidin
värvida, tapeti panna ei ohtinud. Värvide
valikul ja ngamisel oli tünu peamurdmist.
Aga lõpuks jäid uia rahule. Samuti
tuli kha skendid. Edasi jätkus töö kadi-
trioomilist rada. Malev uandis Aleksander
Matkossovi nime. Tähistati uini üülinne ja
piokurimaleva tähtpäevi. Kevadel uäitiin
lastega uotrupäevani jalgimatuul pini
Väana jõe. Kõndsiime uasas uoiu vajaliku-
uu, läbi metsa andis kettide uende
uujauottidega! Aga nagu mähtan, jõudsi-
me uue aarde väija.

6. Tüü Viljaku mälestused 1944-1953.

Oli sõjajärgne aeg, 1944. a. sügis, kui alustasin õpinguid Nabala 4. ul. Koolis. Kui ma 1. septembril ema ühikõual koolimajja jõudsin, olid tüsed lapsed juba ulassis ja istunud pinuises. Ema viis mind ulassiruumi, kus pidi asuma I ulas. Istusin uue tütte pinuise, mis veel vaba oli. Sain omale pinginaabiks Linda Väljataga, õigemini tema keli minne juurde istuma. Meie ulasjuhatajaks ja õpetajaks I ulassis oli õpetaja Paula Tarku, kes õpetas meid ka II, III ja IV ulassis. Nähtav, et püüdsin koolis hästi ja hooliga õppida, mistõttu minu tunnistused olid üsna head ja väga head hinded.

Algulamides õppides olid Nabala koolis lihtlased, alates I olid tüsiallased. Algulamides olid samamegused õppeained, nagu praegu algulastides.

Nabala kooli õpetajatest meenuvad mitmed. Viimane aeg oli minu ulasjuhatajaks kooli direktor Yuta Randau. Ta oli ümbeskoormas väga lugupidatud ja austatud inimes. Ka meie õpilased pidasime temast väga palju. Olime

ukked, et just tema oli meie alamsõjataja. Eeliliselt on meelde jäänud Johanna Rihe. Tema õpetas meile vene keelt. Enamus õpilasi aostas vene keele tundid, sest õpetaja oli väga uuemadega, kes seda keelt ei osanud või ei õppinud seda. Iialaegult minu oli vene keele tunnis. Selline kiim, et keelest kiimust õpetaja es ei kehtnud tunnis sellest aru saada.

Koolis tegutsesid mitmed isetegurühmid. Mäletan, et minagi mängisin O. Lutsu näidändis „Kapsapää“ saunanaiste laulua. Veel on meelde, et ühel nääüpol oli vaja tantsida päänapiu-tantsu. Kodus pidi tehtama aostuim, mäletan, kuidas ema ise värvis üiet, millest hiljem õmbles toudad püüsid ja müüti.

Sportitegevus läks eriti hoogsa, kui aoli tuli uus, uue õpetaja Aino Kõrb. Kulle meeldisid väga võimlemistunnid kui see uus väljas. Toimusid ka avatud rajoonispaktajaadid. Mul õnnestus püstitada aaregashüppe uuud 13-14a. hüpuuute vakeuulassis tek-nusega 4m 10cm. Õpetaja A. Kõrb tuli Nabala kooli Haapsalu Pedagoogilistest Koolist ning tema soovitas mulle ka minna õppima espool nimetatud kooli, keele ma ka hiljem läksin.

Alates viiendast klassist oli meie klassis 10 õpilast - 5 poissi ja 5 tüdrukut. Millest oli meie klassis üks väga vahva nohtaja. Saime omavahel väga hästi läbi. Püüdsime kõik võinud kohaselt õppida. Eriti andeas oli meie klassis üks poiss Heino Arbo. Tema polnud mitte miski raske. Kuid tema nägu oli selline - mähkloetav. Kuna ta aga muide oli väga tark, siis seda nägu talle pahaks ei pandud.

Vahet külastas kooli uus inspektor. Muidegi avasime me siis, et ta tuli meid kontrollima ja vaatama kirsasti, kui see paus ooke meil tundides istes. Alles hiljem sai selge, et ta tuli koopia õpetajaid kontrollima.

Nüüd ka piket majast, uus kool teatas. Mille mäletamist mõeld oli see seljakandiline koolast vähegi peust majs suurte aknadega. Hoke, kui uksest sisse minna, oli üidekoid peust nagidega. Igale klassile keelatud üks nagi. Grafoobiumist läks tepp üles teise korruse ja uus alumisse koidou. Koidou oli üsna avar ruum, uus vahetundidel mängiti üingmänge. Ümber koidou olid klassiruumid. Alumisel korrusel olid algklassid,

ütemisel koolisel aga 5-8 klassini.

Alati sügisel ja koolivahetajal tehti koolimaja põrandad petrooleumiga üht, mis kaitusid külmast, vähemalt esimest nädalat, kui kool jälle algas. Neid nii nägid ette kolleegid sakitaarusest.

Kokkuvõtteks võib öelda, et Nabate kooli kooli rahvamaja ja seal asuva raamatukoguga oli tõeline kultuurikeskuseks sellele piirkonnale. Nende asutuste töötajad ja õpetajad andsid endast parima õpetades koolis lapsi valgustades mitade elamiskond, raskesti sõjavärgel ajal.

4. Lõpptõna

Käesolevas töös on antud ülevaade Nabala kooli aretamises, tema arengumistest, õpetajatest, õpilastest ja endist õpilastest ja ning õpetajate materjalidest.

Kool on mänginud rolli püüdnud ajaloos muutis rolli. Kooli juures said noored kogu kaksid muutuvõimimised.

1968 aastal ühendati Nabala kool Sausti kooliga, mis kannab 1995. aastast Kiili Keskkoole nime. Praegu moodustab Kiili Keskkoole õpilastest 30% Nabala lapsed. Autou arvaks võiks nüüd avada Nabalas alukoole, kuna lapsed peavad iga päev seitse kooli ja tagasi koju.

Nabala kooli õpetajate nimevici
aastatel 1870 - 1968.

Johannes Kuutopõld	1870 - 1907
Yaak Vain	1907 -
Linda Tammann	1922 - 1923
Yaak Huldernkupp	1922 - 1925
Elfride Menno	1924 - 1935
Sima Rumussen	1923 - 1924
Kiinich Kärt	1925 -
Johannes Kütt	- 1922
Elfride Miit	1928 - 1930
Klaara Heel	1935 -
Kirihall	
Raudmäe	1940 - 1941
Loide Raudmäe	1940 - 1941
Kulda Tihart	1939 - 1941
Klaara Saauke	1939 - 1944
Kilda Kärma	1939 - 1945
Johanna Rehe	1947 - 1960
Hee Laanemets	1950 - 1952
Vaiue Adee	1957 - 1956
Elka Anton	1957 - 1952
Ida Lipp	1957 - 1960
Naima Vilho	1945 - 1954
Juta Randau (Somer)	1944 - 1960
Aino Kõrb	1952 - 1953
Flouida Laidne	1955 - 1966

Paula Tacke	1946 - 1950
yaan Lillip	1957 - 1958
Adele Timmo (Laast)	1955 - 1960
Marto	1954 - 1957
Valli Rungi	1956 - 1959.
Väivi Ader	1963 - 1968
Melli Mekaar	1958 - 1968
Ilme Põldsaar	1957 - 1968
Marta Saarsoo	1960 - 1964
Linaida Stendukova	1962 - 1967
Aino Uska	1957 - 1966
Hanni Uska	1958 - 1966
Vilja Kuusm	1965 - 1968.
Eevi Teesaku	1958 - 1959
Klorova	1961 - 1962
Luek Laur	1964 - 1968
Heinrid Jämsaar	1945 - 1947
Villem Niglas	1966 - 1968
Tiina Hiljune	1946 - 1947
Elve Pärn	1957 - 1953
jaan Joonvald	1960 - 1962
Etta Feldmann	1960 - 1962

Nabala algkooli kaardude saanud
ja kait väljunud jõukamad
kodanikud aastaks 1935.

1. Mikk Aamisepp - majaomanik Tallinnas,
Tallinna linnavolikogu liige
2. Kristine Piis - majaomanik Tallinnas
3. August Nurmiste - laeva ühikuse ova-
mü ja sama ühikuse kaardär.
4. Lenna Pillikoog - majaomanik Tallinnas
5. Gustav Rutopõld - Tõrke ja Puti kogu-
duse õpetaja - pastor.
6. Liisa Toake - majaomanik Tallinnas
7. August Vunder - majaomanik Tallinnas,
Põlluköministriammi ametnik
8. Gustav Väljataga - Põhise 3. jaoskonna
kohke - muu ja.

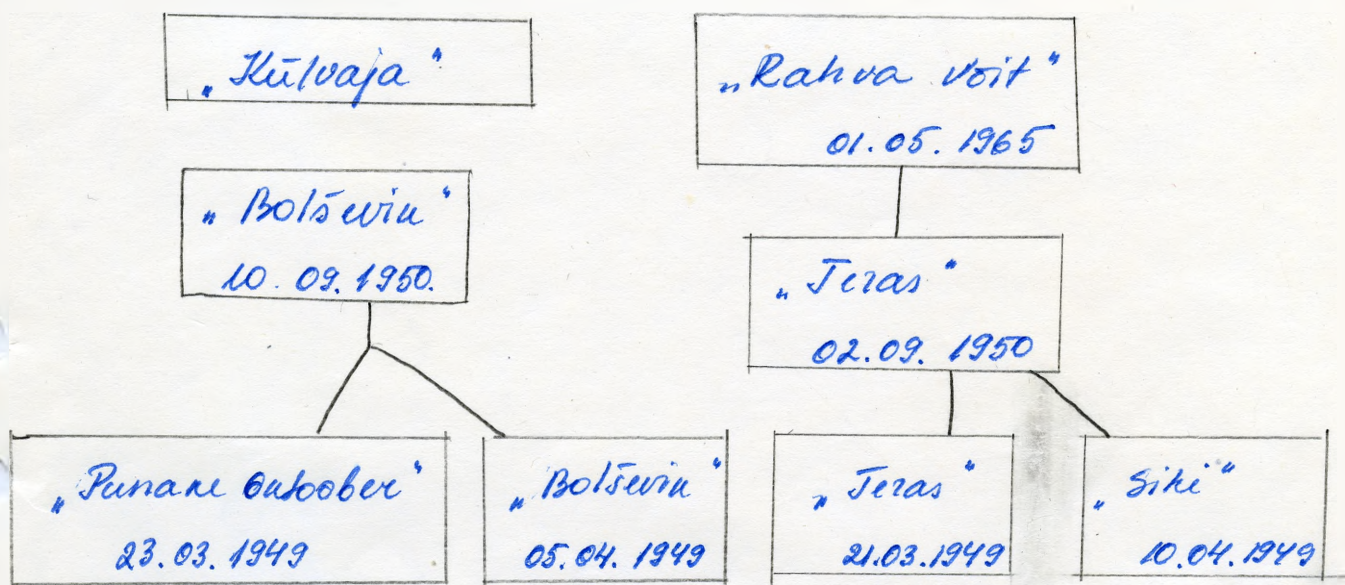
Lisa koostatud andmeid:

TLA, f. 95, n. 1, s. 309, l. 28.

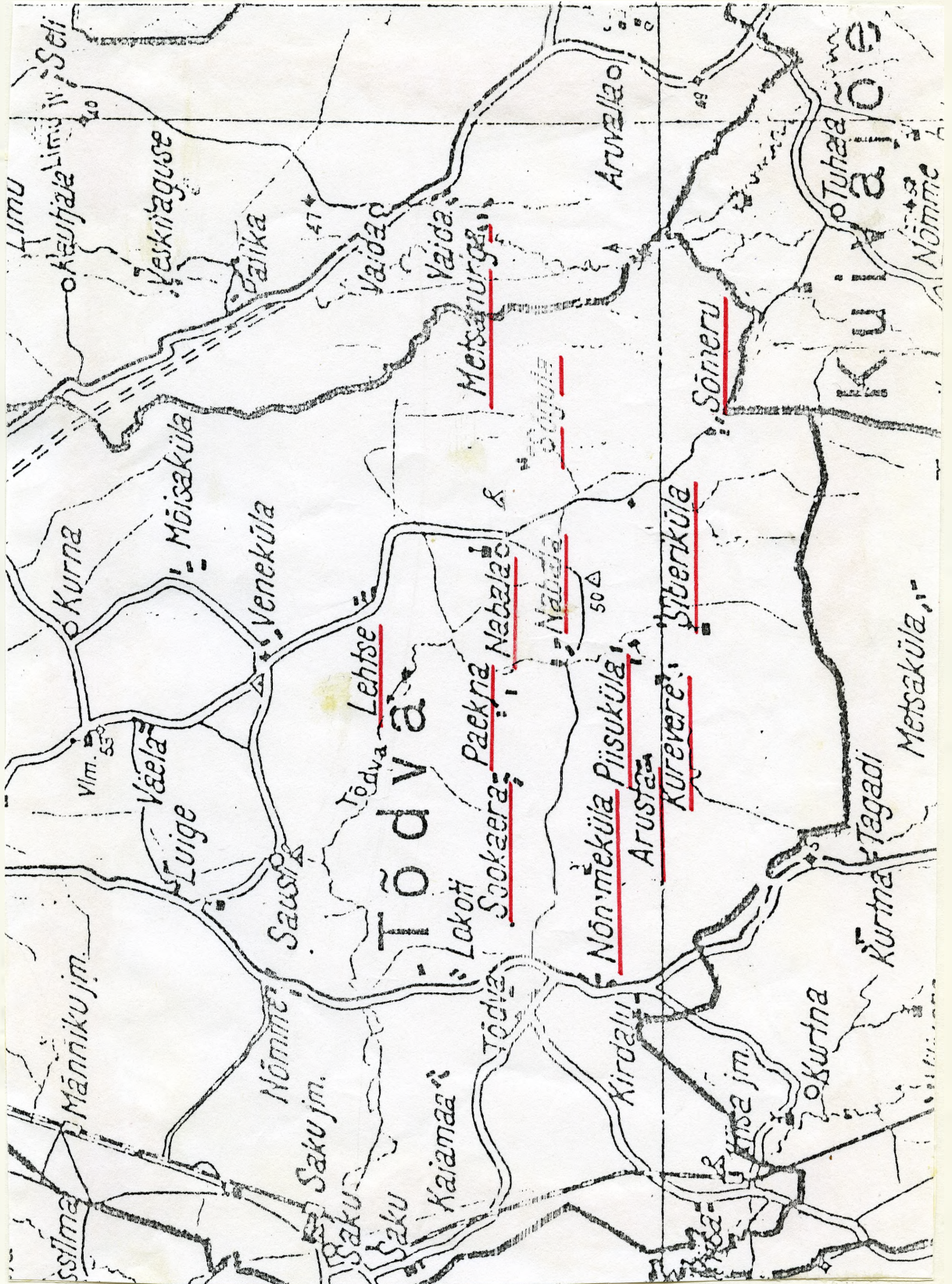
Seller majas arus Nabala kool 1939-1968

Suurem Nabala ümbruses olevatest
kolhoosidest.

1949. a. pärast märtsiüüditamist 25. märtsist
25. aprillini algas massiline kolhooside loomine.
Yüri kühelkonna teistooriumil loodi need uue
aja jooksul 19. Nabala uoli ümbruse kolhoosi-
dest annab ülevaate suum. Esialgu olid kolhoosid
väikesed, aga jäu-järgult toimus nende ühu-
damine ühes suurus „Rahva Voide“ kolhoosis.

Haart Nabala ümbuskonna
ühtadest.

Kasutatud allikad ja kirjandus.

Aktiivimatjaleid

Tallinna Linnaarhiiv (TLA)

f. 884 Kihvavahetus Nabala uooliga

f. 95 Rahvahaides Nabala vallas

Tuinitud alliaad

Pufonaarte Haiju rajooni ajaloost ja loodusest.

Tallinn, 1974

Kirjandus

1. Anderson, L. Eesti uooli vanem ajalugu. - Jln., 1985
2. Avalikuude alguoolide seadus. - Jln., 1920 ja 1931
3. Põldmäe Y. jüü uikelaond. mikuvia ja tänapäiv. - Jln., 1991

Suulised alliaad

Ylme Põldsaare, Oüvi Kükivi, Jüu Oilyanu
suulised mälestused